

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Jelling-Samfundet

1990

ÅRSSKRIFT

FOR

JELLING-SAMFUNDET

1990

Tegninger af A. Edsen Johansen og Henry Bayer
Trykt i Jelling Bogtrykkeri as

Det menneskelige og det faglige kan ikke adskilles

(Uddrag af dimissionstale 1990)

Der er festdage, man i særlig grad glæder sig til, dage, som man går og venter på at nå frem til. Ikke mindst, når der forud ligger en lang periode med eksamenslæsning og nervepres.

Forventningens glæde er størst, siger man, men man kan forholde sig til den på forskellig måde. Det fortælles, at Søren Kierkegaard inviterede sin elskede Regine med i Det kongelige Teater, men at han, umiddelbart før forestillingen skulle begynde, trak hende ud af teatret med den bemærkning: »Forventningens glæde er størst.«

Peter Plys forholder sig mere menneskeligt og hyggeligt til forventningens glæde. Jakob spørger ham, hvad han holder allermest af. »Peter Plys tænkte sig godt om, for ganske vist var det forfærdeligt rart at spise honning, men der var et øjeblik, lige før man begynder at spise, som var bedre, end når man var begyndt, men han vidste ikke, hvad man skulle kalde det« Peter Plys slutter eftertænksomt sine overvejelser med at sige: »Og dagen er sådan rar og syngende med solskin og fugle.«

En sådan dag håber jeg, det bliver for jer, en dag, som I senere vil mindes med glæde, en rigtig »gemmedag«.

I denne tid strømmer jubilarer hertil for at mindes gamle dage. Jubilæum lyder som noget meget fjernt for jer, men tiden går hurtigere, end I tror. »I morgen er i dag i går«, sagde Storm P. For 14 dage siden var her 10 års jubilarer. For mig var det, som om de var dimitteret i går.

Anderledes var det, da her sidste år var 70 års jubilarer. Der kom 2, som fortalte spændende og livligt om deres tid på seminariet.

I 2060 mødes måske nogle af jer og genopfrisker minder om jeres tid her.

Siden 70 års jubilarerne gik her — fra 1916-19 — er der sket store ændringer i samfundet, i skolen og på seminariet her. Hvordan verden ser ud i 2060, kan vi slet ikke forestille os. Niels Bohr sagde engang: »Hvis man kan tænke på fremtiden uden at blive svimmel, har man ikke forstået ret meget af det hele.«

Jeg vil i det følgende se tilbage på, hvordan læreruddannelsen har været lagt til rette siden 70 års jubilarerne forlod seminariet og derefter

ter sige lidt om planerne for den næste læreruddannelse.

Indledningsvis skal det bemærkes, at læreruddannelsen og lovgivningen herom altid i særlig grad har haft befolkningens interesse og ofte har fået stor presseomtale.

70 års jubilarenes uddannelse ville I finde mangelfuld. Fagrækken var kort, og det faglige niveau var ikke højt, for manden fra ploven skulle kunne følge med.

I 1930 blev der vedtaget en ny læreruddannelseslov, der blev betragtet som et stort skridt fremad. Fagrækken blev udvidet, og uddannelsen blev 4-årig, opdelt i en 1. del og i en 2. del. Der var megen udenadslæren især i de 4 store ånds-fag: Religion, historie, dansk litteratur og pædagogik.

Den vigtigste eksamen var praktikeksamen. Den studerende trak et spørgsmål, der omfattede en opgave med undervisning af store børn og en opgave med små børn. 2 fremmede censorer bedømte præstationen sammen med øvelsesskolens leder. Børnene ventede spændte sammen med eksaminanden på karakteren, og de var ofte ganske gode til at gætte den. Lå den over mg, forlangte de flødebol-ler.

Udvidelsen af uddannelsen krævede en udvidelse af seminariet, som beskrives af forstander Hasselbalch i årsskriftet fra 1931. Nuværende formningsbygning, som havde været forstanderbolig, ombyggedes til at rumme faglokaler for naturhistorie, fysik, geografi og sløjd.

Som det største bygningsmæssige fremskridt fremhæves dog, at seminariet nu kom af med sine gamle kakkellovne i alle rum og fik opsat radiatorer. Forstanderen skriver herom: »Det er en usigelig velgæring, der herved er blevet eleverne til del.«

Begejstret fortæller han, at der i kælderen er indrettet ti små rum med hvide fliser. »I hvert af disse rum manøvrerer den badende selv med indstilling af varmt og koldt vand i den blanding, han ønsker.«

1930-loven afløstes i 1954 af en ny lov, som af undervisningsministeren betegnedes som et frihedsbrev til seminarierne. Tanker fra højskolen prægede loven. Den megen udenadslæren skulle afskaffes, og i de førnævnte 4 store fag afløstes eksamen af en skriftlig opgave, der af faglæreren bedømtes med en udtalelse. I en række andre fag afløstes eksamen af en standpunktskarakter, givet alene af faglæreren. Også eksamen i praktik forsvandt og blev erstattet af en udtalelse, der indgik i seminariets samlede vurdering af den studerendes egnethed for lærergæringen. Disse udtalelser blev efterhånden et pro-

blem. Det *er* svært at spørge om en studerendes større eller mindre egnethed for lærergerningen.

Loven var en rammelov, som gav det enkelte seminarium stor frihed til at tilrettelægge uddannelsen. Derved blev uddannelsen imidlertid også mere og mere forskellig fra seminarium til seminarium.

I 1966 kom så loven, som I kender, og med den kom eksamen ind ad hoveddøren igen. Denne lov skulle efter intentionerne betyde en objektivisering og en akademisering af læreruddannelsen. På eksamensbeviset erstattede en karakter givet af lærer og en fremmed censor standpunktskarakterer og udtalelser. Hovedsigtet var at højne uddannelsens niveau. Men når gamle jubilarer spørger ud om uddannelsen, er der et punkt, der har særlig interesse, nemlig spørgsmålet om, hvordan det kan lade sig gøre at gå på seminarium, når der ikke er mødepligt. Det er næsten lige så interessant som spørgsmålet om, hvordan det kan lade sig gøre at gennemføre undervisningen, når der er piger i klassen.

Ændringer i samfundet, i skolen og i kulturlivet har medført et krav om en revision af 1966-loven, og for 14 dage siden udkom en betænkning om en ny læreruddannelse, som et udvalg har arbejdet på siden 1987.

En af betænkningens konklusioner vil jeg gerne fremhæve. »Det centrale i lærerens arbejde er de personlige og menneskelige kvalifikationer. Disse kan ikke sikres eller måles hverken pædagogisk eller fagligt. En uddannelse kan dog lægges således til rette, at den mest muligt fremmer væksten af det umålelige.« Det kan ske i fagene og uden for fagene«.

Spørgsmålet om, hvordan det kundskabsmæssige og det personlighedsdannende skal vægtes i uddannelsen har altid været debatteret. I den nye betænkning erkender udvalget, at det menneskelige og det faglige ikke kan adskilles. »Der synes at være en indre sammenhæng mellem de 2 aspekter«, hedder det. Det er jeg meget enig i.

Efter min mening er der mange gode ting i forslaget. Der er ikke tale om den store omvæltning, men om en nyttig revision.

Målet er at få uddannet gode lærere; for gode lærere er nøglen til en god skole.

Man kunne spørge: »Af hvilken lov blev der så de bedste lærere?« Når jeg ser på billederne i gangen herinde ved siden af, kan jeg pege på mange, der efter min opfattelse blev gode og dygtige lærere, uden at jeg tænker på, hvilken lov de er uddannede efter.

I Folkeskolen fra maj måned i år fortæller en lærer, at han fik alle 9.

klasser på 2 skoler i Sønderjylland til at skrive, hvad de forstod ved en god lærer. 54 piger og 52 drenge deltog. Drengenes »Top-Tre« lød: En god lærer er:

én, som har kontrol over og styr på tingene,
én, som kan tåle noget sjov,
én, som giver en sjov og varieret undervisning.

Pigernes »Top-Tre« lød:

én, som man kan snakke med - også om ting, som ikke vedrører skolen,
én, som ikke taler ned til eleverne,
én, som giver eleverne medansvar og lov til at arbejde selvstændigt.

Andre børn ville måske pege på andre kvaliteter. Jeg tror, at den vigtigste læreregenskab, som nok ikke rigtig passer ind i en lovtekst, er at kunne lide børn. At man kan lide at fortælle for dem og at svare på deres spørgsmål, at man kan bevare tålmodigheden og humøret, også når de besværlige og irriterende, at man er engageret i arbejdet og føler sig ansvarlig over for børnene og over for kollegerne, som man skal samarbejde med.

Jeg tror på, at I bliver dygtige og gode lærere. I har været meget forskellige og ikke altid enige, men altid meget engagerede. Jeg har været glad for at arbejde sammen med jer i 4 år og vil ønske jer hjertelig til lykke med eksamen og alt godt i fremtiden.

Marius Nørregaard.

Tak for 4 dejlige år

Melodi: Kald det kærlighed....

Nybagt lærer, — hvad har man så lært?
Oplevet disse fire år.
Vi har grint og vi har grædt,
vi har været ild og glød,
for seminariet, kammerater, lærere, fag-
Ja for det liv som vi jo levede hver dag.
Kald det kærlighed, ja kald det lige hvad du vil.
Åuååå, der findes ingen ord,
ingen ord der helt slår til.
Så kald det lige hvad du vil.

Uddannelsen skulle skæres ned,
men vi vil ikke være med.
Lav plakater — ud og gå
ja vi troede at det hjalp.
Politikerne tog sig ikke stort af det.
Men spor blev afsat dybt i os der kæmped med.
Kald det kærlighed.....

Samarbejde ja og fællesskab.
Som dimittend man føler tab.
Mange svære prøvelser,
vi sammen overvandt.
Konflikter havde vi selvfølgelig de blev løst.
Vi lærte af dem og blev hærdet skønt vi gøs.
Kald det kærlighed.....

Kom vi på kontoret — altid smil.
Og i kantinen kaffe til.
Hej Jens Peter har du tid
et øjeblik? Selvfølgelig da.
Mens Ellen eller Gerda finder bogen frem,
som jeg skal bruge — De ved alt og kender den.
Kald det kærlighed.....

Fag og menneske skilles ikke ad,
i seminariets dagligdag.
Havde vi pædagogik,
idræt, dansk eller musik.
Var det helt personligt os det handled om.
Tak for de fire skønne år der virkelig kom.

Lone Freund, 1990.

En peacekeepers beretning

Den 17. juli 1989 tidligt om morgenen kørte en ny blå bil på grænseplader ud af Jelling. På trods af udsigt til en varm dag var der en skikasse på taget! Redaktøren af Jelling-Samfundet var sammen med sin familien begyndt på en lang rejse med Jerusalem som det foreløbige mål. Rejsegodset var sendt 1 1/2 måned før, men bilen og skikassen på taget var fyldt til bristepunktet med de sidste nødvendige ting, som altid fylder mere end forudset. I et år skulle jeg skifte min vante pædagogiske virksomhed på Jelling seminarium ud med en peacekeepers noget usikre tilværelse i Mellemøsten. FN havde imødekommet min ansøgning om som officer af reserven at indgå i UNTSO's observatørkorps. UNTSO er en forkortelse af United Nations Supervision Organization, hvis opgave det er at kontrollere, at våbenhvileaftalen mellem Israel og nabolandene overholdes og at understøtte fredsprocessens positive udvikling.

Sammen med Jytte og vore to sønner på 20 og 18 år gik turen fint ned gennem Europa. På Peleponnes begyndte området at virke »uciviliseret«. Det kneb med at skaffe blyfri benzin, og på hotellerne spurgte de om, hvilke af vore navne der var fornavne og efternavne. De ældste kunne dog sige Anne Marie og Konstantin, når vi fortalte, vi kom fra Danmark!

Som første gang besøgende i Grækenland nød vi den traditionsrige historiske kultur med besøg i bl.a. Delfi, Olympia og selvfølgelig var vi på Akropolis med antikkens mest fuldendte mesterværk, Parthenon, og de mange øvrige tempelrester.

Demokratiopdragelsen spiller en stor rolle i det danske undervisningssystem. Vi var nu i det område, hvor fundamentet for demokratiet kan findes. Her har den politiske debat, den videnskabelige diskurs og ikke mindst den pædagogiske samtale udfoldet sig i en sådan grad, at vi stadig refererer dertil i pædagogikken — fascinerende.

Athen er andet end Akropolis. En tur i byen afslørede f.eks. danske arkitekters indflydelse på officielle bygningers konstruktion i slutningen af 1800-tallet. Arkitektbrødrene Christian og Theophilus Hansen byggede bl.a. universitetet og videnskabernes akademi. I deres byggestil ses inspirationen fra Akropolis. Man genfinder de doriske, joniske og korinthiske søjler, og de klassiske friser og farver.

Efter en herlig tur over Middelhavet nåede vi Haifa i Israel den 30.

Grædemuren i Jerusalem.

I Tiberias — klar til inspektion på Golan.

juli 1989. Vi var nu i »Det hellige land«. Vi kørte op til Jerusalem. Det gør man fra alle sider. Jerusalem er opført på flere bjergpartier f.eks. Golgata, Zion bjerget, Moriabjerget og Oliebjerget. Iøvrigt rejser man efter jødernes opfattelse ikke til Jerusalem. »Man stiger op« til byen siger de. Det understreger byens hellighed for både jøder og kristne. Muhammedanerne opfatter også byen som hellig. Den er en af islams 3 hellige byer sammen med Mecca og Medina. Muhammeds himmelfart fandt sted her fra tempelpladsen, hvor klippemoseken i dag ligger.

Det hebraiske navn Yerusalalayem, »Fredens by«, er svært at leve op til. Alene den store forskel i den jødiske og muhammedanske religion giver problemer. Læg dertil tilstedeværelsen af andre religiøse retninger f.eks. kristne, forskelle i levestandard og politiske uoverensstemmelser. Med mange gode argumenter kan der rejses krav på Jerusalem fra forskellige sider — ikke kun en part af den, nej hele byen!

De følgende tre dage gik med forskellige instruktioner ved FN's hovedkvarter, HQ/UNTSO, i sydkanten af Jerusalem. For hele familien var det spændende at få at vide, hvor det næste halve år skulle tilbringes. Mulighederne var Tiberias eller Nahariya i Israel, Beirut, Damascus, Amman, Cairo eller Gaza. Min primære arbejdsplads ville være i grænselandet mellem Israel og en af naboerne Libanon, Syrien, Jordan eller Ægypten. Opgaven ville uanset sted være »peacekeeping«. En international politisk fredsopgave ledet af FN. Jeg skulle ikke deltage i en militær operation. Peacekeeperen søger hellere at nå sine mål ved forhandling og overbevisende argumentation end ved magtanvendelse.

Det næste halve år blev tilbragt i Tiberias. En herlig by ved sydvestkanten af Genesareth sø, der er 21 km lang og 12 km bred. Vi boede nær FN stationen og havde en flot udsigt over søen til Golanhøjderne, som skulle være min arbejdsplads det næste år. I Tiberias kan man få opfrisket sin bibelhistorie. Jesus tilbragte her nogen tid sammen med disciplene, og i omegnen udøvede han sine mirakler. Ved nordkanten af søen ligger den lille by Tabgha, hvor Jesus bespiste 500 mennesker med fem brød og to fisk. Her er også Kapernaun, hvor Jesus færdedes i de skyggefulde lunde. 20-30 km vest for Tiberias ligger Nazareth, Jesus's barndomsby.

Når vi stoppede i Kana lige før Nazareth for at handle hos den stedlige slagter, kom associationen — Brylluppet i Kana hvor Jesus lavede vand til vin. Der var ingen »rester« af det første under. Vinen måtte vi selv købe!

I Tiberias havde vi vort hjem i et halvt år. En god base for udflugter. Israel er et smukt og spændende land, og vi nød at rejse landet tyndt fra Gaza i syd til Nahariya i nord og f.eks. at bade i det saltholdige »Dødehav«, hvor man virkelig ikke kan gå til bunds. I øvrigt at fornemme historiens vingesus, der kan være lige så tydeligt, som den aktuelle intense politiske og religiøse spændingsfølelse, der i vekslende perioder hærger landet og sætter sine spor ved kampe mellem palæstinensere og israelere.

Det halve år i Tiberias var ikke sightseeing hele tiden. Freden skulle passes! Sammen med officerer fra 16 andre nationer blev der fra FN stationen i Tiberias dannet teams a 2-4 FN observatører, der havde til opgave at yde deres bidrag til opfyldelse af UNTSO's mandat i grænseområderne mellem Israel og naboen Syrien. Mandatet bemynder FN's repræsentanter til at observere og opretholde våbenhvilen, og til at assistere parterne på begge sider med rådgivning om overholdelse af de aftaler begge parter har accepteret i forbindelse med våbenhvilens gennemførelse.

Våbenstilstandslinierne mellem Israel og Syrien blev etableret i deres nuværende beliggenhed på Golanhøjderne efter seksdagskrigen i 1967. Efter Yom Kippur krigen i 1973, hvor hovedslagene mellem Israel og Syrien blev udkæmpet på Golan, blev våbenhvileaftalerne revurderet og fornyet. Dette indebar, at FN øgede sine styrker, således at bevæbnede enheder blev indsat i »Ingenmandsland« mellem den israelske og syriske våbenstilstandslinie. Den samme styrkeplacering ses idag. Mod vest ligger israelerne og bevogter deres våbenstilstandslinie, dernæst følger bevæbnede FN enheder og mod øst den syrisk bevogtede linie. Mellem de to våbenstilstandslinier må der ikke være israelsk eller syrisk militær aktivitet. Civile syrere kan færdes i området, der er højt beliggende, stenet og ufrugtbart. Der findes lidt landbrug i området, og det tyndt bevoksede højdeplateau bliver benyttet til fårenes græsning.

Som FN observatør var en af mine hovedopgaver sammen med en officer af en anden nationalitet at arbejde på observationsstationer på våbenstilstandslinien i 8 døgn ad gangen. De vigtigste opgaver var i samarbejde med FN enhederne i Ingenmandsland at overvåge, kontrollere og rapportere om ulovlige militære og civile aktiviteter i dette terræn. Der er kun to mand på stationen, der er veludstyret med beskyttelsesudstyr, observationsmateriel og kommunikationsmateriel. Der kommer jævnligt forbindelsesofficerer og andre FN officerer på stationen for at udveksle erfaringer og få information om den aktuelle

civile og militære status i området. Af og til forlader en af observatørerne stationen for at opsøge andre FN enheder for koordinationen.

På trods af:

- at man aldrig dannede team med den samme to gange
- at man altid var sammen med et menneske af en anden nationalitet
- at arbejdsproget var engelsk
- at man ikke forstod det lokale sprog (arabisk og hebraisk)
- at den politiske og militære situation kunne blive anspændt
- at man skulle samarbejde med sin »mate« om alt (f.eks. også madlavning)
- at man kun havde 25 m² beboelse til kontor, køkken, stue, og soverum

blev alle ophold på stationerne på Golan gennemført uden afbrydelse. Der opstod ikke alvorlig uoverensstemmelser, og det var absolut en positiv oplevelse, der kan give optimisme med hensyn til internationalt samarbejde.

Som FN observatør havde jeg flere andre opgaver, som f.eks. jævnlige inspektioner i samarbejde med repræsentanter fra de nationale styrker af de to landes militære enheder for at kontrollere om aftalerne om antal soldater og militært krigsmateriel ikke oversteg de tilladte normer.

Observatøren repræsenterer også sit land — på FN stationen og blandt den lokale befolkning. Det var ikke svært at være dansker. Der var gennemgående en positiv holdning til os. Det forpligtede selvfølgelig også til at fastholde denne og give ny næring dertil. I FN regi var vi ansvarlige for at fejre flagdagen. Den 15. juni blev »The Danish Flagday« afholdt i Nahariya i Nordisrael. På nationaldagen fokuseres der på de 12 danske udsendinge i området. Trods små økonomiske midler lykkedes det at skabe en festlig ramme om flagdagen. Vi samlede ca. 100 deltagere fra 17 forskellige nationaliteter, der alle havde tilknytning til FN til en formel eftermiddagsreception og en aftenfest. Jelling seminarium støttede arrangementet i det skjulte! Fra en god kollega havde jeg fået tilsendt en flot version af den drabelige historie om flaget, der faldt ned fra himlen under danskernes korsfærrtog til Estland. Andre havde sendt bånd med danske sange og med musik til nationalsangen. Nationalfølelsen bliver pludselig vedkommende, relevant og ægte, når man i 35° varme fortæller om sine forfædres bedrifter, der efter sagnet gav os Dannebrog — og så derefter stemmer i med »Der er et yndigt land«.

Forinden denne nationale festdag havde vi dog skiftet bopæl. Den

29. januar 1990 blev jeg overflyttet til FN stationen i Damascus. Det passede fint alle i familien. Vi skulle nu prøve at leve det næste halve år i et arabisk land — i Syriens hovedstad. Damascus er beliggende i kanten af den syriske ørken og afgrænses mod nord af en stor bjergkæde. Hande­lsgaderne, souk'en, danner rammer om et malerisk handelsliv, hvor man selvfølgelig prutter om priserne, og hvor menneskene er klædt i den klassiske araberdragt — ikke af hensyn til de få turister, men fordi det er praktisk. Damascus rummer også en vestlig præget del, hvor araberne klæder sig efter de europæiske modehuses forskrifter. Det er en blandingskultur, men moskeer­ne og minareterne præger overalt bybilledet — også lydigt! Islam har en stærk placering i syrernes bevidsthed. Det franske sprog tales dog af en del mennesker — især den ældre generation. Folkeforbundet overdrog mand­atet over Syrien til Frankrig og fra 1920 til 1946 var fransk et dominerende fremmedsprog i den arabiske overklasse. Flere yngre mennesker læser dog engelsk i dag, og interessen for at afprøve sine sprogkundskaber er stor hos den lokale befolkning!

Politisk har Syrien været præget af forskellige varierende regeringskombinationer — demokratisk valgt eller indsat ved militærkup. Fra 1970 har landet haft en stabil periode med hensyn til samme ledelse. Præsident Hafez Al-Assad har været ved roret siden 1970 — et ungt politisk system.

Som rejseland var Syrien nyt og spændende. Der var tydelige spor af de orientalske handelsveje. I den syriske ørken, i oasebyen Palmyra på »Silkevejen«, har handelsfolk mødtes fra mange nationer og har fastlagt priserne på de særprægede varer. Der er rester af korsfarernes indsats for at kristne araberne. 150 km nord for Damascus findes verdens største borg, Krak des Chevaliers, en korsfarerborg fra det 12. århundrede. En tur langs Euf­rat er en stor oplevelse. Dens livsvigtige vandmasser er i den vestlige del udnyttet på effektiv teknologisk vis ved kraftværkstationer og overrislingsanlæg finansieret af russerne. Mod øst giver den næring til en gammeldags livsform, hvor man høster med segl. Mellem Euf­rat og Tigris skulle paradiset have ligget — vi var tæt på!

Mit FN arbejde ændrede sig principielt ikke. Blot var det nu syrerne, jeg skulle samarbejde med, og de syriske stillinger der skulle inspiceres. En stor forskel var der dog — vi drak nu meget mere te end tidligere! Te var altid på programmet — uanset om vi arbejdede i 3500 m højde eller 500 m, uanset om der var varmt eller koldt, eller om vand var en mangel vare. Te skal der til — det fremmer freden!

Den 30. juli 1990 forlod vi Syrien. 5500 km kørsel lå forude. Bagved lå Mellemøsten og dens enorme konflikter. Et års ophold der er i hvert fald ikke tilstrækkeligt til at prioritere nogle af de kendte løsningsmodeller eller frembringe en ny kreativ politisk holdbar løsning på problemerne. Det forløbne år har givet indsigt i begrundelserne for de håbløst modsatrettede synspunkter, og det har givet indsigt i nødvendigheden af FN's stadige tilstedeværelse i det spændte område.

Den 2. august under vor hjemrejse gennem Tyrkiet udslettede Iraks præsident Hussein Kuwait. Den aktion kunne godt undværes — den smager ikke af peacekeeping! Spændingstilstanden i brændpunktet har fået et unødvendigt skub igen — i den forkerte retning.

Per Pjengaard

Fra en gammel stilebog

Fra en slægtning til en tidligere seminarieelev på Jelling Statsseminarium, Niels Jørgensen, har redaktionen modtaget uddrag af en stilebog. Stilskriverens tanker ved bogens afslutning i 1852 bringes her.

Nu er jeg snart færdig med min skriven i denne bog, eftersom papiret snart vil give op. Jeg vil nu anføre til sidst en slutning, som det passer sig til en sådan bog og med det samme anføre den møje, som denne bog har skaffet mig, hvilket disse to sidste blade vil komme til at indeholde.

Tænker jeg mig tilbage for tre år siden, hvilke kundskaber jeg da besad, jeg kunne næppe skrive mit eget navn, ikke at tale om at skrive et brev ordentligt ortografisk, hvilket jeg aldeles ikke forstod mig på. Regne kunne jeg aldeles ikke, og jeg læste kun mådelig i en bog, det vil sige, jeg kunne læse ligesom nogen af de bedre børn i skolen, hvilke jeg nok i denne kunne regnes iblandt; men hvad var det. Det var intet i sammenligning med den vej, jeg nu skulle betræde ifølge den beslutning, mine søskende tog med mig i mit syttende år 1848. Tidlig nemlig i året 1849 blev jeg optaget på seminariet som elev. Mine kundskaber var kun ubetydelige, og det var årsagen i, at vejen blev mig temmelig tung at vandre. Thi selv at sige har jeg ikke dårlige evner, når de vare blevne udviklet i tide; men denne udvikling manglede. Det, som jeg i mine studeringer havde haft sværest ved, var at skrive stil fint, det, jeg måske også have haft mindst anlæg til. - Megen slid og møje har jeg anvendt på denne gjenstand så vidt, som jeg ønskede. Jeg har ofte derover, når de fleste andre mennesker have nydt søvnens ro og ofte, medens mange af mine medelever have nydt deres uskyldie fornøjelse, vædet mine øjne med tårer siddende ene i mit stille kammer og kun agtet af een, nemlig ham, som ser i løndom. Ham har jeg i ensomhed ofte med våde øjen bedt om at krone mit begyndte værk med held. Han, som ser i løndom, betalte mig det også åbenbar; thi han hørte min bøn. Sorger og bekymringer har hidtil været min lod, nu venter jeg bedre og blidere dage, men Gud ved, hvad fremtiden vil bringe. Men hvordan det end går mig, vil jeg holde mig til Gud; thi hidtil har Herren hjulpet.

Tavlov Nebel den 1. februar 1852

Ende.

Seminariets 150 års jubilæum i 1991

Forberedelserne til jubilæet er i fuld gang.

Som nævnt i sidste årsskrift vil festen blive afholdt den 30. november 1991, som netop er 150 års dagen for indvielsen af seminariet.

Et udvalg arbejder med at færdiggøre festprogrammet, som derefter vil blive bekendtgjort i Folkeskolen.

Et andet udvalg arbejder med jubilæumsskriftet, der vil komme til at bestå af to dele. Den ene del er en personalhistorisk fortegnelse over alle dimittender fra seminariet, en videreførelse af jubilæumsskriftet fra 1941. Michael Christensen leder det store arbejde med at få indsamlet de biografiske oplysninger. Den anden del, som Leif Ingvorsen redigerer, er en fremstilling af seminariets historie og bygger på erindringer skrevet af Jellingdimittender gennem de mange år.

Vi arbejder nu med at få skabt økonomisk baggrund for udgivelsen af de to bøger. Vi håber, at salget af bøgerne samt tilskud fra forskellige sider vil muliggøre udgivelsen.

Jelling-Samfundet har besluttet at udsende det næste årsskrift i september 1991. Heri vil vi lægge en bestillingsseddel til de to bøger i det håb, at mange af medlemmerne vil købe dem.

*Svend Aage Petersen
Marius Nørregaard*

Lærerafdelingens dagbog

1989-90

Hver tirsdag fællestimer med »opsang« og forskellige arrangementer. En fredag eftermiddag i hver måned arrangerer en klasse eller et liniehold fredagscafé med underholdning.

14. aug.: II og III årgang bydes velkommen til det nye undervisningsår af Marius Nørregaard. — Eva Damsholt har 25 års jubilæum og får overrakt blomster. Marius Nørregaard præsenterer de nye lærere.

21. aug.: II årgang og nye I årgang modtages med musik i gården. — I kisten er der sange og Marius Nørregaard byder specielt de nye velkommen. — I årgang går ud i klasserne til morgenkaffe og samvær med tutorerne. De øvrige klasser møder efter skemaet.

28. aug.: II årgang kontaktdag med øvelsesskolerne.

1. sept.: Fællesfaglig dag over emnet: Læreridentitet. — Indledning ved øvelsesskolelærere — gruppearbejde. Fællesspisning.

5. sept.: Generalforsamling i De Studerendes Råd. Valg af repræsentanter til udvalgene.

9. sept.: 45 års og 35 års jubilarer besøger seminariet.

12. sept.: »Flyvende Breve« ved Jacob Kiørbo (sang - guitar) og Sven Fenger (klaver).

13.-14. sept.: II årgang besøger deres praktikskoler.

19. sept.: Fællestimer: »KRIM« — en forening af tidligere og nuværende fanger belyser strafbegrebet.

25.-29. sept.: III årgang på lejrskole.

2.-13. okt.: I₁, I₂ studiepraktik på øvelsesskolen.

II periodepraktik.

III og IV studieuger.

2. okt.: Besøg af 70 års jubilarer.

23. okt. - 3. nov.: I₃ og I₄ studiepraktik på Bredagerskolen.

31. okt.: I fællestimen taler Marius Nørregaard for Anne Barfoed og overrækker diplom og blomster. Anne Barfoed har 1. nov. været 25 år i Statens tjeneste.

2. nov.: Aftenarrangement med guitarristen Gary Snider.

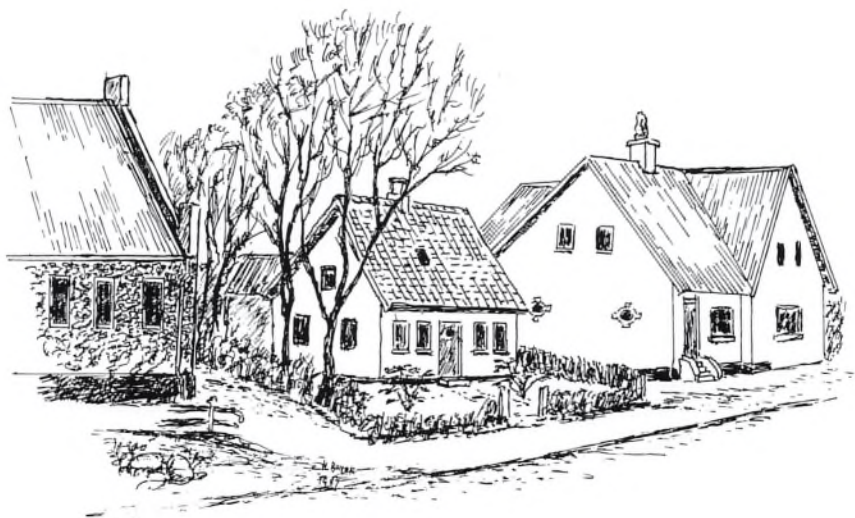
7. nov.: Baggårdsteater dramatiserer Inger Christensens digt »DET« — Per Nørgaards musik.

14. nov.: I fællestimerne afholdes der valgmøder. Alle lister, der op-

- stiller til kommunalvalget, er repræsenteret.
18. nov.: Novemberfest. Revy ved II årgang. Spisning og dans.
21. nov.: I fællestimen foredrag ved marketingschef Otte Juhl, Lego-land: Management i skolen — Psykologi i billeder.
24. nov.: Pædagogisk dag for hele seminariet. — Fremtidens læreruddannelse starter her i dag. — Oplæg ved medlem af LU 87-udvalget: Michael Christensen. — Skoleinspektør N. J. Bechmann taler om: En skolemands krav til fremtidens lærer.
26. nov.: Seminariets 148 års fødselsdag fejres med gudstjeneste ved biskop O. Lindegaard. Fælles kaffebord. — Jelling Kunstforening har udstilling af arbejder af Jes Schrøder. Foredrag af filminstruktør Søren Kragh Jakobsen: Hvordan laver man en børnefilm? — Underholdning af seminariets kor under ledelse af Jørgen Sindberg.
5. dec.: Foredrag ved Jonna Seig: Kunsten at se. — De fire temperamenter.
- 11.-15. dec.: Fagdidaktisk uge for III årgang.
11. dec.: John Højbyes og Johannes Møllehaves: Josefs drømme — opføres i Jelling Kirke af kor og orkester fra Silkeborg og Jelling seminarier.
- 13.-14. dec.: Linieholdet i idræt III årgang arrangerer idrætsdage for 580 børn fra amtets skoler.
2. jan.-2. feb.: I - II og III årgang i praktik.
3. jan.-26. jan.: Eksamensperiode for IV årgang og sygeeksamen.
5. feb.: Forårssemester begynder.
6. feb.: Fællestime arrangeret af KFS: »Hvorfor sover Gud, når mennesker lider?« ved højskolelærer Leif Andersen.
21. feb.: Aftenarrangement. Musikanten med gruppen »Tin Tin og Hårtørrene«.
22. feb.: Pædagogisk dag på Kolding Seminarium: Børns relationer til hjem, skole og samfund.
28. feb.-2. marts: Sportsdage med volley, basket og fodbold. — Onsdag aften festligt samvær. JSI står for arrangementet.
6. marts: I fællestimen fortæller 3 lærere fra Johannesskolen, Vejle om: Rudolf Steiners pædagogik.
13. marts: I fællestimen »Cirkusakrobatik« med artisten Abdul Hantout.
30. marts: Maskespil. — Et tværfagligt arbejde med liniehold i dansk, formning, musik og idræt.
3. april: Læge Knud Jacobsen taler om: Fri os for sundheden.

- 2.-6. april: Seminariernes formningslærere afholder kursus på Jelling seminarium.
8. maj: Besøg af 4 lærere fra Tjekkoslavakiet.
8. maj: Fællestime »Stop en halv og bliv hel« ved John Engelbrecht.
8. maj: Forårskoncert — der opføres: De 3 Norner.
16. maj: Besøg af 50 års jubilarer.
17. maj: Besøg af 51. års jubilarer.
26. maj: Besøg af 25 års jubilarer.
1. juni: Eksamen begynder.
16. juni: Besøg af 10 års og 35 års jubilarer.
30. juni: Dim. fest. — Fotografering. Kaffebord. Dim. tale af Marius Nørregaard. Taler af lærerrådsformand N. J. Christensen og Jakob Mikkelsen. Underholdning ved linieholdet i musik. Udstilling af elevarbejder. Om aftenen spisning på Skovdal og derefter fest på seminariet.

Poul Bødker.

Dimittender juni 1990

Knud Schelde Andersen
Mette K. Andersen
Vivi Vitting Andersen
Annette-Louise Arnholm
Dorthe Bilgrav-Nielsen
Claus Christensen
Lene Schultz Clausen
Jan Ove Christiansen
Torben Jenning Erlandsen
Susanne Wærn Flinker
Lone Ernst Freund
Tina Hammershøj
Gitte Sejrup Hansen
Karsten Holm Hansen
Lene Udesen Hansen
Lone Hvid
Niels Henrik Hørlück
Inge Marie H. Jacobsen
Lone Jacobsen
Lone Jakobsen
Tina Mølmer Jensen
Bruno Grosen E. Jespersen

Ole Johansen
Kim Allerslev Jørgensen
Anette Kjeldsen
Hanne M. K. Kristiansen
Bent Aage Kyndesen
Jens Bredgaard Lassen
Bodil Lohmann
Kim Jakob Mikkelsen
Helle Haugaard Mortensen
Mona Møller
Anette Pedersen
Carsten Brix Pedersen
Jens Lau T. Pedersen
Ulla Hjordt Persson
Bodil Bloch Poulsen
Vibeke E. Rasmussen
Lene Riisager
Tom Samuel Schleicher
Kirsten Schwartz
Anne Sørensen
Mette Wolsing

Dimittender januar 1990

Tina Witzel Bech
Laila Emborg
Kirsten Eriksen
Susanne Hviid Huss
Lene Kallestrup Mortensen
Kevin Osberg
Keld Sørensen
Martin Emil Wohlers

Socialpædagogikkens fjerde fase

Dimissionstale, 1990

Den socialpædagoguddannelse, som I startede på for tre år siden, kan i løbet af få år vise sig at være en historisk sag. Hvis vi får en fælles pædagoguddannelse i løbet af den kommende tid, så vil jere eksamensbevis, som I får overrakt om lidt, være et dokument om en uddannelse, der — alt andet lige — nok er den bedste socialpædagoguddannelse, der har eksisteret i Danmark — og nok også den bedste i hele Europa!

Så vær glad for den uddannelse!

I dag, hvor I får papir på uddannelsen efter tre slidsomme, men for mange af jer forhåbentlig også festlige og udviklende år. Uddannelse er forhåbentlig altid udvikling. Uanset hvilken uddannelse. Men det er i socialpædagoguddannelsen væsentligt, at personlig udvikling følges af faglig indsigt og viden, socialpædagogiske færdigheder, men også holdningsudvikling og stillingtagen til det virvar af pædagogiske teknikker og metoder, som vi i vores undervisningsteknologiske og informationsteknologiske tidsalder bliver præsenteret for.

Og den side af socialpædagoguddannelsen har I forstået — og I har til fulde formået at leve op til de efterhånden fine traditioner vi har her på stedet: I udgør en årgang med en høj socialpædagogisk standard — det tør vi fra seminariets side godt garantere for — og det tør vi fortælle jeres omverden i dag!

I er kun 37 ialt — det laveste antal dimittender vi endnu har sendt ud i de seks år vi har dimitteret studerende. Men I har til gengæld været flittige og arbejdsomme, engagerede og livlige — det lover godt for jeres fremtidige arbejde — og så bærer jeres meget flotte standpunkter og eksamens karakterer vidnesbyrd om, at I har forstået socialpædagogikkens væsen: At kunne være med til at give mennesket en bedre tilværelse, at være med til at mindske social nød og ulighed, og at kunne være både forebyggende og behandlende i det socialpædagogiske arbejde.

I vil altid gå over i vores historie her på stedet som »den håndsorterede årgang« ! Thi for 3 år siden i juli strejkede EDB-operatørerne i Danmark, og da de jo spiller en overordentlig stor rolle i vores nuværende optagelsessystem — det gør de dog ikke fra næste år — så betød det, at jeg minutiøst gennemgik alle papirer og ansøgninger. Så

jeg kendte jer allesammen — da I startede.

Siden har jeg jo haft kulturfag med jer — og det har været til stor fornøjelse — ihvertfald for mig — men forhåbentlig også for jer. Sammen har vi forsøgt at se på socialpædagogens muligheder som kulturformidler og kulturarbejder i en tid, hvor breddeorienterede og folkelige kulturaktiviteter konkurrerer med »færdige« teknologiske prægede kulturprodukter via medierne.

Også på dette punkt tror vi på, at I vil kunne gå ud i det samfund, som jo er socialpædagogikkens praksisfelt og formulere og praktisere et kritisk korrektiv til alt det, der ensretter og fordummer mennesket.

I har undervejs i jeres studietid vist stor interesse for de demokratiske funktioner på seminariet. Sådan skal det også være! Et velfungerende seminariedemokrati er med til at give en basis for både personlig og faglig udvikling. Diskussionen og debatten på et uddannelsessted er en central del af det pædagogiske og sociale miljø, det er den, der kan være med til at bevæge uddannelsesstedet fremad — både organisatorisk og pædagogisk. Og det har I i høj grad været med til at præge. Det har gjort vores lille seminarium med de korte kommunikationslinier og snævre beslutningsprocesser til et velfungerende og kreativt sted!

Men jeres forståelse af demokratiet har selvsagt ikke kun begrænset sig til seminariedemokratiet. Demokratiet i et moderne samfund som det vi oplever her i begyndelsen af 90'erne, har selvfølgelig også været og skal fremover være et område i bør stille focus på. Demokratiet er jo tolknings- og handlerum for den socialpædagogiske praksis, som I skal udfolde jer i i de kommende 30-40 år, det er her jeres kritiske holdning skal udvikles og skærpes, det er her I skal vise, at I som socialpædagoger har et samfundsoverblik, der lidt større end andres og at I tør formulere jer om, hvordan tingene hænger sammen.

Hvis socialpædagogikken skal overleve i de kommende år — og her tænker jeg især på socialpædagogikkens arbejdsformer og metoder — »moteder«, som vi kaldte dem i hektiske øjeblikke på mit specialehold — så er det nødvendigt, at I er bevidste om jeres rolle i fremtidens samfund, og at I til enhver tid følger med i, hvad man kunne kalde den »socialpædagogiske diskurs«, dvs. den samtale, debat, de overvejelser, der til enhver tid vil være indenfor netop denne faggruppe — en diskurs, der er med til at fastholde »faget« i levende bevægelse og i en stadig dialektik med det omgivende samfund.

Netop dialektikken med samfundet, den kritiske holdning overfor det samfund, der synes at producere flere og flere tabere af psykisk,

fysisk og social art, er naturnødvendig for socialpædagogikken.

Selv om vi siden sidste års dimissionsfest har oplevet af Østeuropa på mange måder »kom ud af dybfyrseren«, så skal man ikke tage fejl af, at forsøget på at omstrukturere de østeuropæiske samfund til noget der ligner de vesteuropæiske er en overordentlig svær proces.

Det er svært at gå fra et samfund, der i hvertfald i teorien tilstræbte social lighed til et samfund, der tilstræber social ulighed, altså det modsatte. Et konkurrencesamfund med dybe sociale brudflader. Men ingen er jo i tvivl om, at det er det samfund eller den samfundsform med dets demokratiske styringsprocesser, der ønskes.

Det stiller for mig at se nye krav til vores samfundsform og vores demokrati. For vi kan så let komme til at tro, at dette samfund er det bedste af »alle samfund«. Af et samfund med fri konkurrence og kapitalens frie akkumulation er et samfund, der ikke bør ændres, et samfund, der ikke tåler kritik. Til trods for at vi ved, at det undertrykker mennesker og er på vej til at skabe en social ulighed, som vi vel aldrig før har set mage til. Trods velstand og velfærd.

Derfor er det vigtigt, at I som socialpædagoger stiller jer på de svages side, på børnenes side, på de handicappedes side, for også de bør have en ret til et eksistensgrundlag, der sikrer trivsel og udvikling.

Det er behandlingspædagogik for klienter, hvor skaden er sket, men det er vel først og fremmest forebyggende socialpædagogik, offensiv socialpædagogik i et samfund, hvor vi *alle* er truede!

For det er jo sandheden om vores samfundssystem: i jaget efter økonomisk og teknologiske højdepunkter, da glemmes mennesket. I et stræben mod et funktionelt idealsamfund, da glemmer politikerne, at ethvert samfunds væsentligste element er mennesket. Alle slags mennesker. Små og store, rige og fattige, børn og voksne, ældre, handicappede, mennesker i social nød.

Politisk tænkning er i den grad centreret omkring den økonomiske politiske tænkning, at f.eks. socialpolitik, uddannelsespolitik og kulturpolitik i den grad underprioriteres.

Så jeres opgave bliver at være de svages advokat, men det bliver også jeres opgave at lave socialpolitiske modspil, uddannelsespolitiske og kulturpolitiske modspil, at være kritiske i humanismens navn, for det er jo ud fra kærligheden til mennesket, og det er jo humanisme. Så den kritiske humanisme vil i de kommende år være et helt nødvendigt alternativ til den samfundsudvikling, der ellers vil føre til en uhørt glorificering af den herskende klasse og en tilsvarende abnorm undertrykkelse af de svage.

For at kunne mestre det er det nødvendigt, at jeres samfundsanalyse er i orden — og det er så det I også har fået et bidrag til her — selv om jeg godt ved, at det kan I i forvejen.

Men det er også nødvendigt, at se lidt nærmere på den socialpædagogiske diskurs — også for at forstå, hvor vi bevæger os hen i disse tider, hvor vi snakker sammenlægning af de pædagogiske uddannelser.

Ser man på socialpædagogikkens historiske udvikling, så kan man sige, at den er forløbet i 4 faser fra den første egentlige socialpædagogiske behandling starter i midten af sidste århundrede og op til i dag.

Første fase er karakteriseret ved at den samfundsmæssigt falder sammen med industrialismens gennembrud. Mennesker i sociale omstillingsprocesser fra de feudale bondesamfund til industrisamfundet gik økonomisk og menneskeligt ned med flaget og blev nødlidende. Børn blev sat ud og flakkede om. Forsorgs- og omsorgsarbejde blev en nødvendighed. Socialpædagogik blev alt så stort set samme som aktiv socialpolitik, men en defensiv socialpædagogik, der skulle sættes ind, når skaden var sket. Altså et forsøg på at lempe sociale skader.

Selv om Pestalozzi, den schweisiske pædagog, som vi også omtaler som en af folkeskolens fædre, ikke brugte ordet socialpædagogik, så praktiserede han den. Han var jo som bekendt den, der i slutningen af 1700-tallet lavede den første døgninstitution til genopdragelse af for sømte børn.

Det var vistnok den tyske pædagog Adolf Diesterweg, der første gang brugte ordet socialpædagogik om det at lægge vægt på opdragelsen af truede, frasorterede og marginaliserede børn, men det var i mine øjne Paul Natorp, der kom til at præge socialpædagogikken frem i dette århundrede med sine tanker om en bred forståelse af socialpædagogikken: at lægge vægt på menneskets sociale og følelsesmæssige opdragelse i modsætning til almenpædagogikken eller skolepædagogikken, hvor der lægges vægt på indlæring og intellektuelle færdigheder.

Med Natorp begyndte det man kunne kalde den socialpædagogiske diskurs, dvs. debatten mellem den brede forståelse af socialpædagogikken og den mere smalle.

Fra omkring 1915 kan vi tale om socialpædagogikens 2. fase. Arbejderklassen er etableret, der er etableret en modstand mod industrialismen. Men der er stadig kvindeundertrykkelse og børnearbejde at tage fat på. Og imperialismen kulminerer i årene efter med ver-

denskrig og økonomie nedtur. Social elendighed, sociale tabere i hidtil uset antal. Men også øget forståelse for socialpolitik som en nødvendighed, med efterfølgende lovgivning om forsorg ihvert fald i Danmark i 30'erne og 40'erne.

Men samtidig skærpes den socialpædagogiske diskurs. Med især tyskeren Herman Nohls tanker om døgninstitutioner for unge og handicappede og tankerne om, at socialpædagogerne skal kunne påtage sig forælderrollen for udstødte og marginaliserede unge.

Det er en tankegang, der er i klar modsætning til Natorp tænkning, det er en specialiseret og stærkt defensiv socialpædagogik, hvis grundlag dog klart nok er den store samfundselendighed.

Socialpædagogikkens tredje fase kommer i slutningen af 60'erne. Her bryder velstandssamfundet igennem, velfærd og tænkning om øget social lighed kommer også frem. Socialpædagogikken bliver integrationsorienteret, forsorgs- og omsorgspædagoguddannelserne bliver slået sammen. En ny tænkning omkring det socialpolitiske — det der i midten af 70'erne fører til bistandslovens vedtagelse — kommer frem, og det er en breddeorienteret socialpædagogik, der dominerer.

På det ideologiske plan er det Natorps tænkning, der tager over i den socialpædagogiske diskurs. Vel er der stadig tabere, der skal behandles, men der er ikke så mange, og det væsentligste er nu, at socialpædagogikken bliver breddeorienteret, forebyggende, offensiv om man vil.

Det er på mange måder der vi stadig står i dag. Selv om den socialpædagogiske diskurs har fået et opsving i forbindelse med den påtænkte sammenlægning af uddannelsene, så »strammerne«, der først og fremmest ser socialpædagogikken som de nødstedte og nødlidendes pædagogik har fået ny vind i sejlene overfor »slapperne«, der mener, at socialpædagogik også bør være offensiv og ikke kun behandlede.

Alligevel vil jeg påstå, at vi er på vej mod en ny — fjerde — fase i socialpædagogikkens udvikling.

Det er vi, fordi socialpædagogikken eller forståelsen af socialpædagogikken i de senere år har kunnet indholdsbestemmes. Socialpædagogik er ikke bare omsorg og forsorg. Socialpædagogik er systematisk pædagogisk arbejde med socialisations- og opdragelsesprocesser. Det er arbejdet med ikke bare den affektive, holdningsmæssige side af mennesket, normer og værdier — men det er arbejdet med det hele menneske, for socialisationsiden kan jo ikke adskilles fra kvalifi-

kationssiden. Den affektive og værdidominerede side af mennesket kan ikke adskilles fra den intellektuelle og cognitive side.

Og i det øjeblik socialpædagogikken kan indholdsbestemmes, så kan dets metodeområde også udvikles. Både i et samspil med almenpædagogikken, men også i et modspil med den. Den ene er den andens forudsætning.

Og dermed er vi fremme ved, at det bliver rimeligt at tale om socialpædagogiske teoridannelser, som er mere fasttømrede, men ikke nødvendigvis derfor fastlåste i forhold til den mere »løse« diskurs, der har præget og vel også fremover stadig vil præge den socialpædagogiske debat.

Tyskeren Herman Giesecke er som bekendt manden bag tankerne om socialpædagogikkens fjerde fase — læs ham, hvis I føler jer udbrændt en dag. Men samtidig kan man sige, at denne tænkning er en yderligere udvikling af den offensive socialpædagogik, dog med den dimension, at den også forsøger at se det hele menneske, normalt mennesket — for vi er alle truede — som en del af denne offensivitet.

Og dermed er vi så også fremme ved en konklusion, som for mig er helt klar: socialpædagogikkens udvikling vil kunne fremmes til gavn og glæde for alle mennesker — også de svage og de, der virkelig er i nød — ved at se netop dette udviklingssynspunkt i den socialpædagogiske diskurs.

Samtidig er det så også en argumentation for, hvorfor jeg mener, at vi bør have en fælles pædagoguddannelse og ikke nogen fortsat opdeling af de tre uddannelser.

Socialpædagogikkens fortsatte diskurs, socialpædagogikkens indholdsdimension og socialpædagogikkens nye metodebevidsthed — det er alt sammen redskaber som I bringer med jer ud i jeres nye hverdag. Brug de redskaber, men sørg også for at de til stadighed bliver suppleret. Med de nye skærpede krav til socialpædagogen i 90'ernes samfund er det helt nødvendigt til stadighed at være velorienteret. For det at være socialpædagog kan jo også være et ensomt job, hvor man selv skal søge ny inspiration og sørge for at forny sin viden og evne til at evaluere det arbejde man udfører i dagligdagen.

Socialpædagogikken er både det store overblik, samfundsoverblikket, den samfundsmæssige praksis. Men det er også det uendeligt små og dog store: arbejdet med det enkelte menneske, den enkelte klient. I den samvittighedsfulde kontakt og oplevelse med og sammen med det enkelte menneske konstitueres en anden og mindst lige så væsentlig del af socialpædagogikkens indhold.

Forfatteren og lyrikeren Pia Tafdrup har beskrevet det, som er så svær at beskrive, fordi det er noget med følelser og berigelse, helt mesterligt i digtet »Mellem altid og aldrig«:

Mellem altid og aldrig
er det at tingene sker
et åndeløst sekund
når man mindst venter det
forandres verden.

Sunket ind i sig selv
på syv hjerters dybde
er det man pludselig forestiller sig
en tid hvor sten
begynder at bløde.

Jeg vil gerne sige jer tak for den engagerede og medlevende måde I har været på i jeres uddannelsesetid. De tre år sammen med jer har været til stor berigelse og glæde.

Tillykke med uddannelsen, tillykke med dagen — jeg håber fremtiden er jeres!

Søren K. Lauridsen.

Dimittender fra hold I/87

Andersen, Kjeld	Bævervej 7, 7120 Vejle Ø	75 82 55 45
Christensen, Lena	Bævervej 7, 7120 Vejle Ø	75 82 55 45
Christensen, Nanny	Verstvej 10, 6040 Egtved	75 55 14 83
Frederiksen, Hanne	Højager 100, 7300 Jelling	75 87 15 17
Hjort, Karen	Holtumvej 17, Grejs, Vejle	75 82 32 85
Jensen, Bente	Abildvej 3, 7100 Vejle	75 82 53 09
Jensen, Henrik	Skødevej 10, 6623 Vorbasse	75 33 32 97
Jønsson, Bent	Eskomovej 26, 7100 Vejle	75 83 93 97
Kyster, Susie	Trelde Møllevej 14, Fredericia	75 95 75 68
Larsen, Lone	Ollerupvej 10, 7182 Bredsen	75 87 13 62
Nielsen, Elsebeth	G. Arvadvej 10, 7330 Brande	97 18 29 97
Nisgaard, Tina	Valløesgade 25 2., 7100 Vejle	75 83 12 38
Rasmussen, Annette	Dr. Friesvej 17, 7080 Børkop	75 86 65 83
Risager, Dorthe	Præstevænget 4, Åle, Tørring	
Skinnerup, Helle	Ringparken 23, 7323 Give	75 73 56 30
Svensson, Nina	Abildvej 3, 7100 Vejle	75 82 53 09
Ærø, Søren	Bredalskærvej 38, 7120 Vejle	75 83 88 56

Dimittender for hold II/87

Bruhn, Majbritt	Fruetoften 2, 7100 Vejle	75 83 74 60
Bæk, Lene	Danmarksgade 27, 7100 Vejle	75 83 37 12
Flemming, Christensen	Kollegievej 9a, 7300 Jelling	
Gregersen, Helle	Bredalkærvej 38, 7120 Vejle	75 72 05 97
Hansen, Kate	Elsdyrvej 16, 1.tv. 7100 Vejle	75 85 35 91
Hviid, Karen	Ågårdvej 41, 6040 Egtved	75 55 30 62
Høyer, Winnie	Moldevej 15, 710 Vejle	75 72 41 31
Jensen, Erik	Langgade 48, 7321 Gadbjerg	75 87 60 96
Kierkegård, Susie	Ribevej 36, Ødsted 7100 Vejle	75 83 43 06
Mathiesen, Jørgen	Løget Høj 47, 7100 Vejle	75 84 05 65
Mortensen, Tina	Ågade 44 st. th., 7100 Vejle	75 72 29 86
Mouridsen, Hanne	Ågade 3, 7100 Vejle	75 84 05 03
Pedersen, Hanne E.	Jellingvej 17, 7100 Vejle	75 82 20 28
Poulsen, Steen	Ringvejen 125, 7300 Jelling	75 87 12 86
Skyum, Torben	Ellevang 22, 7100 Vejle	75 72 30 91
Sørensen, Lise	Dr. gade 109, 7000 Fredericia	75 91 01 19
Toft, Inge	Grejsdalsvej 85, 7100 Vejle	75 72 09 43
Toftbjerg, Mette	Ringgivevej 68B, 7323 Give	75 87 20 23
Weber, Annegrete	Citadelvej 4, 7100 Vejle	75 83 14 97

Keld F. Jensen

Født 1935 i Svendborg.

Lærereksamen fra Skårup Statsseminarium 1957.

Lærer ved Østre Skole, Svendborg 1957-1961.

Lærer ved Tyrstrup Centralskole 1961-1967.

Lærer ved Dyrehaveskolen, Kolding 1967-1973.

Ansæt på Kolding Seminarium i fagene idræt og undervisningslære 1973-1990.

Ansæt som seminarielektor på Jelling Statsseminarium 1.9.90.

Minna Nøkkentved Larsen

Født i Holte d. 24. april 1937.

Musikpædagogisk Eksamen fra Musikkonservatoriet i København 1960.

Årskursus m.m. ved Danmarks Lærerhøjskole 1978-79.

Ansæt ved Vordingborg Statsseminarium 1960-61 og ved Kolding Seminarium siden 1962. Seminarielektor ved Jelling Statsseminarium 1. september 1990, udlånes til Kolding Seminarium indtil det lukker helt i sommeren 1992.

Anni Rønn-Poulsen

Født i København 10.4.1943.

Lærereksamen 1966 fra Jonstrup Statsseminarium.

Ansæt ved Holte skolevæsen 1966-73.

Cand. pæd.-eksamen i dansk 1973.

Ansæt som årsvikar ved Frederiksberg Seminarium 1973-74 i faget formning.

Derefter ansæt i faget dansk ved Vordingborg Statsseminarium 1974-78 og ved Kolding Seminarium fra 1978 til ansættelsen ved Jelling Statsseminarium 1.9.1990.

Ole Stensgaard

Født 1942 i Thisted.

Lærereksamen i 1968 fra Aalborg Seminarium.

Fra 1968-72 lærer i Nanortalik, Grønland.

Fra 1972-74 ansæt i Ministeriet for Grønland.

Fra 1974-90 ansættelse ved Kolding Seminarium i fagene formning og skrivning.

Fra sept. 1990 ansættelse ved Jelling Statsseminarium.

Søren K. Lauridsen

Den 1. august 1990 fik Søren K. Lauridsen bevilget orlov fra afdelingslederstillingen ved Jelling Statsseminarium, Socialpædagogisk Afdeling, for at tiltræde stillingen som rektor ved Jysk Børnehaveseminarium i Århus.

Søren K. Lauridsen kom til Social Pædagogisk Afdeling i 1983, og det har været 7 spændende år med Søren ved styret.

Søren har været et inspirerende lokomotiv, nogle gange af den gammeldags slags med fuld damp som en vidende underviser, andre gange af dieseltypen sejttrækkende og stædig på vej mod målet, eksempelvis årsplan og skemalægning eller som den elektrificerede udgave der tog strøm på alt og alle og anvendte den indvundne energi til kritisk nedbremsning og samfundsrevsende kommentar eller til visionært at svinge sig gennem kurver med højeste fart med en dyrebar last af studerende og kollegaer frem mod nye studiemål og metode en dristig afprøvning om materialet nu holdt, uden at sætte sikkerheden over styr, — fast forankret — i vor kulturelle rod, det at være dansker. Men også klar til spor med internationale standard, EF, Norden for socialpædagogens skyld ikke for systemets.

Indholdsdimensionen var vigtigere end formen, men den æstetiske formningsproces forblev en del af den dannelsesproces, socialpædagoger gennemgik i Jelling under Søren K.s ledelse. Som kollega tak for inspirerende og venskabeligt samvær på lærerværelse, kursusafdeling, lærerweekend ect.

Jeg vil slutte med et citat fra en af Søren K.s dimissionstaler »Uroen — konflikten og kampen alle er de elementer i en socialpædagogisk modstrategi, når helhedssystemer lægger låg over ud-

faldsmuligheder og den kreativitet, der må være i et hvert menneskeligt samfund« — citat slut. Derfor modstrategi.

»Fremtiden er ikke let — var fortiden?«

Vi håber, at sporbredden passer i Århus, at pædagogikken afgår til tiden, at forbindelsen holdes vedlige, at driften aldrig stoppes, at dampen står lysende klar over byen.

Aage E. Pedersen

Jeppe Jepsen

Pedel ved Jelling Statsseminarium fra 1. marts 1975 til 31. august 1990.

Jeppe Jepsen er et aktivt menneske, og med mindre man kender hans personlige data, vil man ikke tro, at det var tid for pension.

Jeppe har mange hobbies, og som han selv udtrykte det engang »nu vil jeg have tid til at fiske noget mere«.

Vi oplevede på seminariet, at han arbejdede og passede sit job med samme omhu og interesse som man passer en kær hobby.

Jeppe er særdeles afholdt af kolleger og studerende. Hans forhold til de studerende illustreres måske bedst af den gave, et hold gav ham ved hans afgang, nemlig en flok kyllinger. Den lidt drillende, men samtidig venlige og humoristiske jargon, var den måde Jeppe bedst kunne lide at omgås andre mennesker på. Men som Jeppe sagde, da han fik gaven: »Nu vil jeg ikke håbe, det er kokke alle sammen«. (Det var det vistnok).

Jeppe havde mange gøremål på seminariet ud over det almindelige arbejde. Han var en meget brugt ekspert på tipsområdet, og mangen en studerende har fået smurt kæden på cyklen, dersom der har været behov for det.

Vi vil her fra seminariet rette en varm tak for de 15 år du har været ansat, dels for det arbejde du har udført og ikke mindst for det miljø du skabte med din slagfærdighed, festlighed og glade og hyggelige færden.

Tak for 15 års dygtigt arbejde for seminariet.

Tak for godt samarbejde og venskab.

Erik Søndergaard.

Ved Erling Søndergaards død

Søndag den 19. august døde Erling Søndergaard efter lang tids sygdom.

Erling Søndergaard var født og opvokset i Aalborg, hvor han i en meget ung alder gik ind i modstandsbevægelsen. Senere under krigen måtte han flygte til Sverige. Tildragelserne fra denne livsperiode prægede stedse hans sind, ligesom de vidner om det engagement Søndergaard udviste i hele sit livsvirke.

Efter Anden Verdenskrig trådte Erling Søndergaard i allieret tjeneste ved brevcensuren i Hamburg og her begyndte for alvor anvendelsen af det, der skulle præge hans senere skoleliv — sprogene.

Han kom til Haderslev seminarium, hvorfra han tog lærereksamen i 1949. De første to år som lærer tilbragte han i Gråsten som timelærer, hvorefter der fulgte to år som købstadslærer i Assens og syv år ved Tønder kommuneskole.

I 1960 flyttede Erling Søndergaard, sammen med sin hustru Anne, til Jelling og blev ansat ved seminariets øvelsesskole, hvorfra han i 1966 tog springet over på seminariet.

Her blev engelsk specielt hans fag, og mange studerende har gennem årene nydt godt af Erling Søndergaards velforberedte, grundige og inspirerende undervisning. Hans store interesse for faget og hans evne til indføling med de studerende på det menneskelige plan gav en særlig varme over undervisningen.

Disse personlige kvalifikationer førte han også med sig over i det pædagogiske fagområde, som blev hans andet fagområde på seminariet. Han var tidligt engageret i problemerne med at forbinde teori med praksis og arbejde indgående med sprogdidaktik, generelle pædagogiske emner og specielt med Freinet-pædagogik, som hans hustru, Anne Søndergaard, også arbejdede med på Øvelsesskolen.

Samarbejdet mellem lærerne i det pædagogiske fagområde blev i Erling Søndergaards tid udbygget på seminariet, og her kom hans fine menneskelige egenskaber bl.a. frem i vores samarbejde omkring to-lærerordninger. Han udviste altid forståelse for andre og udstrålede en tryghed og varme, der ofte gav sig udslag i et herligt nordjysk lune. Han evnede også at være sig tiden og forjagetheden bevidst og et udtryk som f.eks. »Nå, skal vi nu ikke lige klappe hesten«, har mange af os i erindring. Kombinationen mellem pædagogisk indsigt og sprog førte også til et mangeårigt samarbejde med Undervisningsministeriets Danidaafdeling om »Education in Denmark«.

Vi havde gerne undt Erling Søndergaard flere livsår — optaget som han var af tilværelsen, og interesseret som han var i sprogene til det sidste.

Han lærte sig fransk, arabisk og spansk og var fortsat aktiv med sprogindlæring, også i det korte otium han fik efter sin fratræden den 1. september 1987.

Han var dybt optaget af og engageret i det palæstinensiske problem og hele situationen i den arabiske verden og blev ved med at arbejde for Amnesty International.

Ved Erling Søndergaards død har vi mistet en god kollega og ven.

Erling Bloch Nielsen

Seminarielektor Jørgen Sindberg Sørensen

1932 - 1990

Jørgen Sindberg døde pludseligt d. 21. november kun 58 år gammel. Han blev født d. 14. maj 1932 i Århus, voksede op i Vejen og uddannede sig til lærer på Haderslev Seminarium hvorfra han blev dimitteret i 1954. Efter militærtjenesten 1954-1956, blev han fra 1957 ansat som lærer ved Københavns skolevæsen. Samtidig hermed tog han årskursus i sang og musik på Danmarks Lærerhøjskole og studerede hos pianisten Arne Skjold Rasmussen. Siden 1958 har Jørgen Sindberg fungeret som sang- og musiklærer ved Jelling Statsseminarium. Jørgen Sindberg blev hurtigt et kendt navn i kirkedse, kendt som en dygtig korleder og en retfærdig dommer ved korkonkurrencer og sangerdyster. Han deltog selv med Seminariekoret ved adskillige korkonkurrencer, hvilket førte til meget fine resultater. Jørgen Sindberg var en skattet lærer. Han deltog ivrigt i debatten om læreruddannelsens kvalitet, som lå ham meget på sinde. Selv forsøgte han hele tiden at højne undervisningsniveauet. De lærerstuderende skulle have den allerbedste ballast med sig. Vi har mistet en inspirerende lærer, en dejlig kollega og en god ven.

Anne Barfoed

Jelling-Samfundets regnskab

INDTÆGTER 1989:

Medlemsbidrag	26.450,00
Solgt hefter	300,00
Check fra USA	31,03
Rente (Sparekasse)	21,74
Rente (Giro)	174,08
Indbetaling fra seminariet	4.400,00
Indbetaling fra soc.pæd. afd.	4.000,00
Annoncestøtte fra Sparekassen	1.200,00
	<hr/>
	36.576,85
Kassebeholdning fra sidste år	1.915,05
	<hr/>
	38.491,90

UDGIFTER 1989:

Trykning	13.280,90
Giroblanketter	710,65
Porto	1.354,50
	<hr/>
	1.346,05
Kassebeholdning	23.145,85
	<hr/>
	38.491,90

Regnskabet eftersat og fundet i orden.

Jelling, den 30. oktober 1990.

HENRY BAYER.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Det menneskelige og det faglige kan ikke adskilles.	
Uddrag af rektor Marius Nørregaards dimissionstale 1990	3
Tak for 4 dejlige år	7
En peacekeepers beretning	8
Fra en gammel stilebog	15
Seminariets 150 års jubilæum i 1991	16
Lærerafdelingens dagbog 1989-90	17
Dimittender fra lærerafdelingen 1990	20
Socialpædagogikkens fjerde fase.	
Afdelingsleder Søren K. Lauridsens dimissionstale 1990	22
Dimittender fra socialpædagogisk afdeling 1990	28
Keld F. Jensen	32
Minna Nøkkentved Larsen	32
Anni Rønn-Poulsen	33
Ole Stensgaard	33
Søren K. Lauridsen	34
Jeppe Jepsen	35
Erling Søndergaard	36
Jørgen Sindberg Sørensen	38
Jelling-Samfundets regnskab	39
Bestyrelse og redaktion	40

JELLING-SAMFUNDETS BESTYRELSE:

Formand: Amtsskoledirektør Svend Aage Petersen, Vindingvej 28B,
7100 Vejle, tlf. 75 85 53 33.

Seminarirektor Marius Nørregaard, Nyvej 11, 7300 Jelling,
tlf. 75 87 11 83.

Skolekonsulent Anton Lærke, Ørvigvej 34, 6040 Egtved,
tlf. 75 55 13 72.

Studielektor Poul Bødker, Skovstien 4, 7300 Jelling, tlf 75 87 12 91.

Kasserer: Øvelsesskolelærer Henning B. Lund, Damvej 9,
7300 Jelling, tlf. 75 87 12 59.

REDAKTØRER AF ÅRSSKRIFTET:

Skoleinspektør Hans M. Jepsen, Vangen 16, Tved, 6000 Kolding, tlf.
75 52 73 86.

Studielektor Per Pjenggaard, Højager 73, 7300 Jelling, tlf. 75 87 14 70.

En vandring gennem det gamle Jelling

En billedbog om årene 1900-1960. Jelling Bogtrykkeri's forlag i samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv.

Der vil ske det i mange jellinghjem, at alle julehefter lægges til side, og familien påny fordyber sig i denne bog med de gamle jellingbilleder.

Bogen er simpelthen en bedrift. Der er et antal af billeder gennem mere end 60 år, og man kan kun ane, hvilket slid det må have været, dels at samle, dels at udvælge mellem det indsamlede.

Enhver, der holder af Jelling, vil samle store og små og dels genopleve, dels fortælle om gamle dage — fra den gang, »da Farfar var lille.«

Bogen er pædagogisk anlagt, begyndende ved Osterbydammen og derfra ad hovedvejen med afstikkere op ad sidegaderne. Der er billeder af praktisk talt hvert hus og hvert gadehjørne, således med et familiebillede fra Gert Sørensens gård — »Ostergår-

den« — hvor arbejdsvognene vaskes i dammen, og køerne drikker med.

Ad Skovgade fores vi fra det gamle mejeri — nu Tryk 18 — til hønseriet, der senere blev til Jelling Træløst, og hvor nu kun tomten er tilbage.

Et billede fortæller, hvordan Gormsgade blev brolagt i årene fra 1906 til 1920. En del af de nulevende borgere har altså gået på grusvej på hovedgaden.

Et andet billede viser »Pjækstræde«, hvor seminaristerne gemte sig, når de ikke gad følge timerne. Til gengæld er det et flot billede af, hvordan de rensede Smødedammen under seminarielærer Brochners ledelse. På samme side ses den gamle smedie sammen med »Olubrygernes hus« og med Jelling mølle i baggrunden.

Bymidten delte i »gamle dage« byen i to dele. Her ser vi billeder fra seminariets og kirkeens historie, og meget naturligt brydes her reglen om, at billederne skal være fra

1900-1960, således, at vi følger historien helt op til dronningens officielle besøg i 1974. Fra bymidten ses også nyere billeder med Kaj Bager, der indtil for få år siden stod i døren med sit piskeris, Asta på fortovet og selvfølgelig også skomager Hansen ved sin læst.

Jeg har ikke talt billederne, men redaktionen fortæller, at

der er 256 udvalgt af mange hundrede billeder.

Redaktorerne er Michael Christensen, Leif Ingvorsen og Conny Bæk Hansen.

Og så skal der da føjes til, at som alt hvad der udgår fra Jelling Bogtrykkeri, er også denne udgivelse kvalitetsmæssig helt i top.

Anmeldelsen i den lokale avis af fhv. provst Jørgen E. Bennedsen.

Michael Christensen, Leif Ingvorsen og Conny Bæk Hansen:

En vandring gennem det gamle Jelling

En billedbog om årene 1900-1960.

Stort format: 220 × 305 mm.

112 sider, indbunden bog med 256 illustrationer.

Pris kr. 190,-

Læserne føres gennem byen med start fra Østerbyen. Der er luftfotos, gademiljøer, enkelthuse og arbejdssituationer, hvor mange vil nikke genkendende til Jellingborgere i forskellige sammenhænge. Huse og stræder man forlængst havde glemt, dukker op på siderne og fremkalder gamle minder, som sender tanker på langfart...

Der er billeder og tekst til mange timers god læsning.

Ja tak

Jeg ønsker bogen: En vandring gennem det gamle Jelling

Kr. 190,- vedlagt i check. (Vi betaler portoen.)

Jeg betaler ved modtagelsen.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Telefon: _____

Porto

Jelling Bogtrykkeris Forlag
Nordkrogen 19
7300 Jelling

Udgivet med støtte af:

Jelling Sparekasse

— en tand bedre!